

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu

LPO.410.006.07.2023

Pan
Zbigniew Majchrzak
Dyrektor
Szkoły Podstawowej nr 4
im. Mariana Koszewskiego w Kościanie
ul. abpa Antoniego Baraniaka 1
64-000 Kościan

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/076/LPO – Pomoc psychologiczna i psychoterapeutyczna dla dzieci i młodzieży

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Szkoła Podstawowa nr 4 im. Mariana Koszewskiego w Kościanie, ul. abpa Antoniego Baraniaka 1, 64-000 Kościan ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Zbigniew Majchrzak, Dyrektor Szkoły od 1 września 2020 r. ² , poprzednio: od 1 września 2017 r. do 31 sierpnia 2020 r. - Emilia Grajewska-Banaszak.
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja przez szkoły pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla dzieci i młodzieży.
Okres objęty kontrolą	Lata 2020-2023 ³
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	Maciej Sterczała, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/50/2023 z 21 marca 2023 r.

(akta kontroli str. 1)

---

¹ Dalej: Szkoła lub SP4.

² Dalej: Dyrektor.

³ Do zakończenia czynności kontrolnych, tj. 4 lipca 2023 r., z wykorzystaniem dokumentów sprzed tego okresu, istotnych dla kontrolowanej działalności.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Szkoła realizowała zadania związane z udzielaniem pomocy psychologiczno-pedagogicznej⁶ głównie w formie przeznaczonych dla uczniów zajęć dydaktyczno-wyrównawczych i korekcyjno-kompensacyjnych wynikających z opinii i orzeczeń poradni psychologiczno-pedagogicznej⁷ oraz zajęć logopedycznych wynikających w większości z diagnozy Szkoły.

W Szkole uczyło się⁸ 644 uczniów w 29 oddziałach, a liczba nauczycieli wynosiła 60. Zatrudnionych było dwóch specjalistów pomocy p.p.: pedagog oraz pedagog specjalny. W Szkole nie było zatrudnionego psychologa. Zajęcia logopedyczne oraz związane z doradztwem zawodowym prowadzili – posiadający odpowiednie kwalifikacje - nauczyciele zatrudnieni w Szkole⁹. Dyrektor Szkoły nie podejmował działań w celu zatrudnienia nauczycieli na stanowiskach logopedy oraz doradcy zawodowego¹⁰. Brak zatrudnienia psychologa oraz logopedy utrudniał udzielanie fachowej i efektywnej pomocy p.p. uczniom, rodzicom i nauczycielom.

W kontrolowanym okresie objęto pomocą p.p. odpowiednio: 185, 257 oraz 167 uczniów w związku ze stwierdzeniem występowania niepowodzeń edukacyjnych lub trudności w funkcjonowaniu. W zajęciach rozwijających uzdolnienia oraz zainteresowania uczestniczyło odpowiednio: 209, 262 oraz 249 uczniów. W Szkole zrealizowano wszystkie zajęcia specjalistyczne i dydaktyczno-wyrównawcze zalecane w opiniach i orzeczeniach poradni p.p. Natomiast wymiar pomocy p.p. udzielanej uczniom, u których w Szkole stwierdzono niepowodzenia edukacyjne lub trudności w funkcjonowaniu, a którzy nie mieli opinii albo orzeczenia poradni p.p., był niższy od rzeczywistych potrzeb.

W toku kontroli stwierdzono nieprawidłowości mające wpływ na jakość udzielanej w Szkole pomocy p.p. Nauczyciele udzielający uczniom pomocy p.p. w większości nie sporządzali sprawozdań z realizacji tych zadań za pierwsze półrocze a także dopuszczono do przekroczenia limitu uczniów uczestniczących w zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych oraz niewywiązania się przez nauczycieli z obowiązku sporządzania przynajmniej dwóch w roku szkolnym wielospecjalistycznych ocen poziomu funkcjonowania ucznia¹¹ uwzględniających ocenę efektywności indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego¹². Szkoła nie zapewniła toalet dostosowanych dla uczniów z niepełnosprawnością ruchową.

⁵ NIK formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dalej: pomoc p.p.

⁷ Dalej: poradnia p.p.

⁸ Według stanu na 30 września 2023 r.

⁹ Byli to nauczyciele nauczania początkowego, nauczyciel języka polskiego, pedagog oraz pedagog specjalny.

¹⁰ Konieczność zatrudnienia w Szkole nauczyciela doradcy zawodowego została uwzględniona w Statucie Szkoły.

¹¹ Dalej: WOPFU.

¹² Dalej: IPET.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja pomocy psychologiczno-pedagogicznej

1.1 Organem prowadzącym Szkołę była Gmina Miejska Kościan. Nadzór pedagogiczny nad SP4 sprawował Wielkopolski Kurator Oświaty, a do zadań Szkoły należało m.in. udzielanie pomocy p.p. uczniom, rodzicom i nauczycielom.

Zasady oraz organizacja udzielania przez Szkołę pomocy p.p. zostały określone w Statucie Szkoły¹³ oraz w obowiązującej od 2016 r. „Procedurze organizowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w SP4”¹⁴. Procedura ta nie została wprowadzona zarządzeniem Dyrektora, co było wymagane zgodnie z § 4 ust. 4 Regulaminu organizacyjnego Szkoły.

Dyrektor wyjaśnił, że Procedura p.p., po wprowadzeniu w niej odpowiednich zmian, zostanie przyjęta zarządzeniem dyrektora.

(akta kontroli str. 23-29, 163-167, 297-313, 1259)

Według postanowień Statutu Szkoły zgodnymi z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach¹⁵, pomoc p.p. udzielana uczniowi powinna polegać na rozpoznawaniu i zaspokajaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz rozpoznawaniu indywidualnych możliwości psychofizycznych ucznia i czynników środowiskowych wpływających na jego funkcjonowanie w szkole, w celu wspierania potencjału rozwojowego ucznia i stwarzania warunków do jego aktywnego i pełnego uczestnictwa w życiu szkoły wynikających m.in.: z niepełnosprawności, niedostosowania społecznego, specyficznych trudności w uczeniu się, niepowodzeń edukacyjnych, deficytów kompetencji i zaburzeń sprawności komunikacji językowej oraz ze szczególnych uzdolnień.

(akta kontroli str. 23-29, 163-167)

Według Procedury p.p. organizowanie pomocy p.p. w Szkole należało do zadań Dyrektora¹⁶, natomiast planowanie i koordynowanie udzielania uczniom pomocy p.p. do zadań wychowawcy¹⁷. Do określonych w Procedurze p.p. zadań nauczycieli i specjalistów należało m.in.: rozpoznawanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów, określanie mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów, rozpoznawanie przyczyn niepowodzeń edukacyjnych lub trudności w funkcjonowaniu uczniów, podejmowanie działań sprzyjających rozwojowi kompetencji i potencjału uczniów, współpraca z poradnią p.p. Ponadto nauczyciele i specjaliści udzielający pomocy p.p. byli zobowiązani do prowadzenia odpowiedniej dokumentacji¹⁸ oraz do dokonywania na koniec każdego półrocza oceny efektywności udzielanej uczniowi pomocy p.p.¹⁹. W Procedurze p.p. wyodrębniono tryb udzielania pomocy p.p. uczniom posiadającym orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego²⁰, zgodnie z którym powoływany jest

¹³ W okresie objętym kontrolą w Szkole obowiązywały dwa statuty: obowiązujący od 27 listopada 2017 r. do 28 sierpnia 2022 r. oraz obowiązujący od 29 sierpnia 2022 r.

¹⁴ Dalej: Procedura p.p.

¹⁵ Dz. U. z 2020 r. poz. 1280, ze zm.. Dalej: rozporządzenie p.p.p.

¹⁶ W szczególności: ustalanie wymiaru godzin poszczególnych form pomocy p.p. oraz informowanie rodziców lub opiekunów prawnych ucznia o ustalonych dla niego formach, okresie udzielania pomocy p.p. oraz wymiarze godzin, w których poszczególne formy pomocy będą realizowane.

¹⁷ W tym, m.in.: planowanie i koordynowanie udzielania uczniowi pomocy p.p., informowanie innych nauczycieli lub specjalistów o potrzebie objęcia ucznia pomocą p.p., ustalenie form i okresu udzielania pomocy, sporządzanie wykazu uczniów objętych pomocą p.p. swojej klasy.

¹⁸ Dziennik zajęć.

¹⁹ Ocena efektywności udzielanej pomocy p.p. wraz z wnioskami dotyczącymi dalszych działań mających na celu poprawę funkcjonowania ucznia podlegała przekazaniu do pedagoga szkolnego.

²⁰ Rozdział IV.

zespół nauczycieli i specjalistów prowadzących z uczniem zajęcia, do którego zadań należało m.in.: planowanie i koordynowanie udzielanej pomocy p.p. oraz opracowanie IPET i WOPFU. W Procedurze p.p. nie uwzględniono zadań pedagoga specjalnego, co zostało opisane w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 297-313)

Zatrudnieni w Szkole specjaliści (pedagog i pedagog specjalny) posiadali zakresy obowiązków. Zadania pedagoga i pedagoga specjalnego zostały także określone w Statucie Szkoły²¹. W przypadku pedagoga należały do nich m.in.: rozpoznawanie indywidualnych potrzeb uczniów oraz analizowanie przyczyn edukacyjnych, określanie form i sposobów udzielania uczniom pomocy p.p., prowadzenie badań i działań diagnostycznych uczniów, w tym diagnozowanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów w celu określenia mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów, w tym barier i ograniczeń utrudniających funkcjonowanie ucznia i jego uczestnictwo w życiu szkoły oraz udzielaniu pomocy p.p. W przypadku pedagoga specjalnego, wymienione w Statucie zadania odzwierciedlały zapisy § 24a rozporządzenia p.p.p.

W Statucie Szkoły²², w części dotyczącej form udzielanej w Szkole pomocy p.p. oraz w grupie zadań pedagoga i logopedy, nie wymieniono przeprowadzania przez tych specjalistów diagnostycznych badań przesiewowych uczniów²³, pomimo że zadanie to, zgodnie z obowiązującymi przepisami²⁴, powinno należeć do obowiązków zarówno pedagoga jak i nauczyciela logopedy. Przeprowadzanie badań przesiewowych uczniów nie zostało także wymienione w zakresie czynności, obowiązków i uprawnień zatrudnionego w Szkole pedagoga. Dyrektor zadeklarował, że odpowiednie zapisy zostaną w Statucie Szkoły zamieszczone. Przesiewowe badania logopedyczne były prowadzone w oddziałach przedszkolnych oraz klasach pierwszych.

(akta kontroli str. 23-29, 76-77, 163-167, 215-216, 593-594, 595-596, 635, 1251)

Dyrektor ustalił stałe godziny pracy pedagoga i pedagoga specjalnego, natomiast zgodnie z udzielonymi przez niego wyjaśnieniami specjaliści ci byli dostępni dla osób zainteresowanych również w innych porach (w tym popołudniowych) po uprzednim umówieniu się na określony dzień i godzinę, a w trakcie epidemii COVID-19 pedagog udzielał pomocy zdalnie.

(akta kontroli str. 596, 636, 1084, 1133)

1.2 W latach szkolnych 2020/2021-2022/2023 liczba uczących się w Szkole uczniów oraz istniejących oddziałów wynosiła odpowiednio: 761 uczniów w 34 oddziałach, 756 uczniów w 34 oddziałach oraz 644 uczniów w 29 oddziałach, natomiast średnia liczba uczniów w jednym oddziale w badanym okresie wynosiła 22 uczniów.

(akta kontroli str. 1093)

1.3 Wyposażenie szkolnych gabinetów pedagoga i pedagoga specjalnego umożliwiała tym specjalistom realizowanie zadań z zakresu udzielania pomocy p.p. W obu gabinetach znajdowały się lustra logopedyczne, a pedagog i pedagog specjalny byli wyposażeni w przenośne komputery. Drzwi obu gabinetów nie były wygłuszone. W ocenie obu specjalistów nie wpływało to negatywnie na warunki pracy w tych pomieszczeniach z uwagi na to, że zajęcia prowadzone przez pedagoga i pedagoga specjalnego nie odbywały się w trakcie przerw, kiedy na korytarzu panuje duży hałas.

²¹ Z dnia 29 sierpnia 2022 r.

²² Z dnia 27 listopada 2017 r. oraz z dnia 29 sierpnia 2022 r.

²³ W celu określenia ich mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień oraz przyczyn niepowodzeń edukacyjnych lub trudności w funkcjonowaniu – w przypadku pedagoga oraz w celu ustalenia stanu mowy oraz poziomu rozwoju językowego uczniów – w przypadku logopedy.

²⁴ W przypadku pedagoga zadanie to zostało wymienione w § 3 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia w sprawie wykazu zajęć specjalistów, natomiast w przypadku logopedy w § 25 pkt 1 rozporządzenia p.p.p.

(akta kontroli str. 1077-1089, 1096-1100, 1102-1103, 1134)

Brak wygłuszenia drzwi gabinetów pedagoga i pedagoga specjalnego nie tylko może pogarszać komfort prowadzenia zajęć przez specjalistów, ale także stwarza ryzyko, że prowadzone w gabinetach rozmowy z uczniami lub ich rodzicami mogą być słyszane przez osoby do tego niepowołane znajdujące się na zewnątrz pomieszczenia.

Wszystkie budynki Szkoły²⁵ były dostępne dla osób z niepełnosprawnością ruchową. Przy wejściu do budynku głównego zainstalowana została winda dla niepełnosprawnych, a przy wejściach do pozostałych budynków Szkoły nie było barier architektonicznych.

(akta kontroli str. 1077-1089)

W okresie objętym kontrolą Szkoła nie zapewniła uczniom z niepełnosprawnością ruchową dostępności odpowiednio wyposażonych toalet, co zostało opisane w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

W badanym okresie w Szkole nie odbyły się kontrole i audyty dotyczące udzielania pomocy p.p. i nie odnotowano skarg w przedmiotowym zakresie.

(akta kontroli str. 1135)

2. Stan zatrudnienia i kwalifikacje specjalistów udzielających pomocy psychologiczno-pedagogicznej

2.1 W latach szkolnych 2020/2021-2022/2023²⁶ liczba zatrudnionych w Szkole nauczycieli i wychowawców wynosiła odpowiednio: 68 nauczycieli, w tym 34 wychowawców, 69 nauczycieli, w tym 34 wychowawców oraz 60 nauczycieli, w tym 29 wychowawców. Tygodniowy obowiązkowy wymiar czasu pracy (pensum) na jeden etat wynosił: dla nauczycieli przedmiotów i innych prowadzących zajęcia dydaktyczno-wychowawcze: 18 godzin tygodniowo, dla pedagoga i pedagoga specjalnego: 22 godziny tygodniowo.

Zgodnie z art. 42d ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela²⁷, w Szkole powinien być zatrudniony nauczyciel pedagog, pedagog specjalny, psycholog, logopeda lub terapeuta pedagogiczny.

W okresie objętym kontrolą w Szkole zatrudnionych było dwóch specjalistów: pedagog (w latach szkolnych: 2020/2021-2022/2023, odpowiednio w wymiarze: 1,43, 1,27 oraz 1,34 etatu) oraz pedagog specjalny (w roku szkolnym 2022/2023, w wymiarze 1,27 etatu). W roku szkolnym 2021/2022 pedagog przebywał na rocznym urlopie dla poratowania zdrowia, a jego zadania wykonywał zatrudniony w zastępstwie na tym stanowisku nauczyciel posiadający wymagane kwalifikacje.

W okresie objętym kontrolą Szkoła nie zatrudniała psychologa, a podejmowane w tym celu przez Dyrektora działania były nieskuteczne²⁸. Szkoła nie zatrudniała także nauczycieli na stanowiskach: logopedy oraz doradcy zawodowego, a ich zadania – za zgodą organu prowadzącego - były realizowane przez zatrudnionych w Szkole nauczycieli posiadających wymagane w tym zakresie kwalifikacje w ramach godzin ponadwymiarowych. Dyrektor wyjaśnił, że nie było możliwości zatrudnienia na etat doradcy zawodowego ze względu na brak specjalistów w tej dziedzinie, a kwalifikacje posiadane przez nauczycieli niezatrudnionych na stanowisku logopedy zapewniały udzielanie uczniom pomocy p.p. w formie zajęć logopedycznych.

²⁵ Budynek główny, budynek przeznaczony do prowadzenia zajęć sportowych (sale gimnastyczne, szatnie, zaplecze sportowe) oraz łącznik pomiędzy tym budynkiem a budynkiem głównym.

²⁶ Według stanu na 30 września.

²⁷ Dz. U. z 2023 r. poz. 984 ze zm. Dalej: Karta Nauczyciela.

²⁸ W 2022 i 2023 r. na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Poznaniu była opublikowana oferta zatrudnienia w Szkole psychologa.

Według wyjaśnień Dyrektora, Szkoła planuje zatrudnienie psychologa od 1 września 2023 r. w wymiarze 14/22 godz. tygodniowo.

(akta kontroli str. 76-77, 215-217, 540, 592, 612, 1091, 1135-1136, 1139, 1245, 1259)

Tygodniowy wymiar zajęć specjalistycznych realizowanych przez pedagoga w ramach godzin ponadwymiarowych dotyczył:

- w roku szkolnym 2020/2021: 3 godz. zajęć logopedycznych (tygodniowo), 2 godz. zajęć rewalidacyjnych (tygodniowo) oraz 10 godz. (łącznie) w półroczu z zakresu doradztwa zawodowego (dla klas siódmych i ósmych),
- w roku szkolnym 2021/2022: 1 godz. zajęć logopedycznych (tygodniowo) oraz 10 godz. (łącznie) w półroczu z zakresu doradztwa zawodowego (dla klas siódmych i ósmych),
- w roku szkolnym 2022/2023: 4 godz. zajęć logopedycznych (tygodniowo) oraz 10 godz. (łącznie) w półroczu z zakresu doradztwa zawodowego (dla klas siódmych i ósmych)²⁹.

Tygodniowy wymiar zajęć specjalistycznych realizowanych w roku szkolnym 2022/2023 przez pedagoga specjalnego dotyczył: 3 godz. zajęć logopedycznych, 1 godz. zajęć korekcyjno-kompensacyjnych oraz 2 godz. zajęć rewalidacyjnych (tygodniowo).

(akta kontroli str. 1136-1138)

Zgodnie z art. 42d ust. 3 ustawy Karta Nauczyciela oraz z art. 29 pkt 1 ustawy z dnia 12 maja 2022 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw³⁰, łączna liczba etatów zatrudnionych w Szkole specjalistów³¹ w roku szkolnym 2022/2023 powinna wynosić przynajmniej 2,5 etatu³². Wymiar etatów nauczycieli zatrudnionych w Szkole na stanowiskach specjalistów – wyliczony zgodnie z art. 42d ust. 4 Karty Nauczyciela dla dwóch nauczycieli zatrudnionych w Szkole na stanowiskach specjalistów wynosił na 30 września 2022 r.: 2,38 etatu³³.

(akta kontroli str. 1245)

Kwalifikacje specjalistów zatrudnionych w Szkole w badanym okresie były zgodne z kwalifikacjami dla nauczyciela pedagoga oraz pedagoga specjalnego określonymi odpowiednio w § 19 oraz § 19a rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli³⁴.

(akta kontroli str. 592, 597-611, 637)

2.2 W okresie objętym kontrolą, zarówno pedagog jak i pedagog specjalny podnosili swoje kwalifikacje zawodowe poprzez uczestniczenie w kursach, szkoleniach i webinarium. Przykładowo, do szkoleń dotyczących pomocy p.p., w których brał udział pedagog i pedagog specjalny należały: szkolenie „Ochrona i wzmacnianie zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży...” (2023 r.), szkolenie „Jak pielęgnować czy odzyskać pasję?” (2023 r.), seminarium „Pierwsza pomoc psychosocjalna dla uchodźców” (2022 r.), szkolenie „Uczeń a depresja. Jak rozpoznać, zrozumieć i wspierać dzieci i młodzież” (2022 r.), webinarium „Konstruowanie programu wychowawczo-profilaktycznego” (2022 r.), webinarium „Heksy i inne krótkie techniki

²⁹ Wymiar tygodniowy zajęć wykazany w ramowym planie nauczania: 0,5 godz.

³⁰ Dz. U. z 2022 r. poz. 1116.

³¹ Pedagog, pedagog specjalny, psycholog lub terapeuta pedagogiczny.

³² Nie mniej niż 1,5 etatu, powiększone o 0,2 etatu na każdych kolejnych 100 uczniów powyżej poziomu 100 uczniów uczących się w Szkole. Liczba uczniów uczących się w Szkole w roku szkolnym 2022/2023 wynosiła 644 uczniów.

³³ Suma ilorazów, w których dzielnią jest suma liczby godzin zajęć realizowanych na stanowisku nauczyciela pedagoga / pedagoga specjalnego w ramach pensum (22) oraz liczby godzin przydzielonych godzin ponadwymiarowych w ramach pracy na tym stanowisku (Pedagog: 24,5, pedagog specjalny: 28), a dzielnikiem jest tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz (22).

³⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 1289 ze zm.

aktywizowania i motywowania uczniów” (2022 r.), webinarium „Uczeń niepełnosprawny intelektualnie w stopniu lekkim w szkole ogólnodostępnej” (2021 r.), webinarium „Wychowanie do wartości i kształtowanie postaw społecznych” (2021 r.), webinarium „Nowa rzeczywistość edukacyjna – scenariusze aktywnych zajęć online” (2021 r.), webinarium „Wykluczenie – odwieczny problem w nowej odsłonie, czyli jak pracować z dziećmi i młodzieżą w postpandemicznej rzeczywistości?” (2020 r.), webinarium „Jak prowadzić lekcje online i nie zwariować” (2020 r.), webinarium „Praca z dzieckiem przewlekle chorym” (2020 r.), kurs „Konstruktywne dyscyplinowanie uczniów, czyli prawie wszystko o dyscyplinie w szkole.” (2020 r.), konferencja „Dzieci i młodzież w sieci. Funkcjonowanie i przeciwdziałanie zagrożeniom” (2020 r.).

(akta kontroli str. 638-670)

Zorganizowane w badanym okresie dla Rady Pedagogicznej Szkoły szkolenia obejmowały m.in. następujące obszary: „Pierwsza pomoc emocjonalna” (2020 r.), „Wychowanie do wartości i kształtowanie postaw społecznych” (2020 r.), „Reset, restart, reintegracja – czyli jak skutecznie wspierać dziecko w powrocie do szkoły po nauczaniu zdalnym” (2021 r.), „Depresja i zaburzenia lękowe w aspekcie dydaktycznym, wychowawczym i zdrowotnym” (2022 r.), „Praca z uczniem ze spektrum zaburzeń autystycznych uczącym się w klasie ogólnodostępnej” (2022 r.).

(akta kontroli str. 673-676)

W okresie objętym kontrolą zatrudnieni w Szkole specjaliści uczestniczyli w zebraniach grupy wsparcia dla pedagogów i psychologów organizowanych przez Poradnię p.p. w Kościanie (pedagog – dwukrotnie; pedagog specjalny pięciokrotnie).

(akta kontroli str. 1106, 1107-1108)

2.3 W okresie objętym kontrolą nauczycielom, wychowawcom i specjalistom zapewniono dostęp do opracowanych przez Ministerstwo Edukacji i Nauki oraz przez placówki doskonalenia nauczycieli materiałów i szkoleń, które mogły służyć nauczycielom do wsparcia uczniów w sytuacjach kryzysowych. Udostępnione materiały dotyczyły m.in. następujących tematów: „WF z AWF – Aktywny powrót uczniów do szkoły”, „Zdrowie psychiczne dziecka z ASD”, „Ochrona i wzmocnienie zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży”, „Jak wspierać uczniów po roku epidemii?”, „Korzystanie ze Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej”, „Wykluczenie – jak pracować z dziećmi i młodzieżą w postpandemicznej rzeczywistości?”, „Depresja i zaburzenia lękowe w aspekcie dydaktycznym, wychowawczym i zdrowotnym”.

Według wyjaśnień Dyrektora, Szkoła nie posiadała dostępu na internetowej Platformie Specjalistyczno-Doradczej do wypracowanej modelowej strategii dla szkół.

(akta kontroli str. 1133-1134)

2.4 W badanym okresie dofinansowywanie indywidualnych form doskonalenia zawodowego zatrudnionych w Szkole nauczycieli podlegało zwrotowi jedynie w przypadku przerwania z winy nauczyciela studiów lub szkolenia. Dofinansowanie nie podlegało zwrotowi w przypadku rozwiązania przez nauczyciela stosunku pracy po zakończeniu studiów lub szkolenia.

(akta kontroli str. 1139)

3. Rozpoznanie potrzeb i planowanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielanej uczniom, ich rodzicom i nauczycielom.

3.1 Zgodnie z postanowieniami Procedury p.p., nauczyciele oraz zatrudnieni w Szkole specjaliści zobowiązani byli do rozpoznawania potrzeb uczniów w zakresie pomocy p.p.³⁵ na podstawie obserwacji pedagogicznej w trakcie bieżącej pracy z uczniami.

(akta kontroli str. 299)

---

³⁵ Rozpoznawanie: trudności w uczeniu się, szczególnych uzdolnień oraz występowania ryzyka specyficznych trudności w uczeniu się oraz deficytów kompetencji i zaburzeń sprawności językowej uczniów klas I-III.

Dyrektor wyjaśnił, że stosowane w Szkole metody diagnozowania przez nauczycieli i specjalistów indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych uczniów obejmowały: analizy dokumentów (opinii i orzeczeń) wydanych przez poradnię p.p., indywidualne rozmowy z rodzicami i uczniami, spotkania zespołów przedmiotowych, przeprowadzanie ankiet dla rodziców klas pierwszych, współpracę z Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz rozmowy z pielęgniarką szkolną. Dyrektor wyjaśnił też, że Szkoła nie dysponowała opracowaną przez ekspertów metodyką postępowania w tym zakresie.

(akta kontroli str. 1140-1141)

Według Procedury p.p., planowanie i koordynowanie udzielania uczniowi pomocy p.p. z uwzględnieniem zaleceń zawartych w orzeczeniach i opiniach poradni p.p. powinna należało do zadań wychowawcy, który powinien: informować innych nauczycieli lub specjalistów o potrzebie objęcia ucznia pomocą p.p., ustalać formy, okres oraz wymiar godzin jej udzielania, sporządzać wykaz uczniów objętych pomocą p.p. swojej klasy, współpracować z rodzicami ucznia, poradnią p.p. oraz innymi instytucjami, a także przygotowywać pisemną informację dla rodziców lub opiekunów prawnych o udzielanej uczniowi pomocy. W Procedurze p.p. odrębnie określono tryb udzielania pomocy p.p. uczniom posiadającym orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, zgodnie z którym wychowawca ucznia zobowiązany był do koordynowania pracy zespołu nauczycieli i specjalistów prowadzących zajęcia z uczniem, a do którego zadań należało m.in. planowanie udzielania uczniowi pomocy p.p., dokonywanie wielospecjalistycznej oceny funkcjonowania ucznia oraz opracowywanie indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego.

(akta kontroli str. 300-301, 301-302)

Szczegółowym badaniem w zakresie stosowanej w Szkole procedury udzielania pomocy p.p. objęto 75 przypadków dotyczących zarówno uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego lub opinię z poradni p.p. jak i uczniów bez ww. orzeczeń i opinii³⁶. W okresie objętym kontrolą wniosek do Dyrektora o objęcie ucznia pomocą p.p. (wg znormalizowanego wzoru) składał wychowawca ucznia, który określał m.in. przyczynę złożenia wniosku. Na wniosku dyrektor Szkoły określał swoją decyzję o przyznaniu lub odrzuceniu wniosku. Stosowany w praktyce wzór wniosku nie został jednak uwzględniony w Procedurze p.p. Podstawowe informacje dotyczące udzielanej uczniowi pomocy p.p. zawarte były w sporządzanej przez wychowawcę „Dokumentacji udzielania pomocy p.p.”³⁷, której także nie uwzględniała Procedura p.p. W przypadku uczniów klas I-III niektórzy nauczyciele uczniów nieposiadających opinii i orzeczeń wydanych przez poradnię p.p., a którzy zostali objęci w Szkole pomocą p.p., sporządzali notatki³⁸ zawierające obserwacje wskazujące na potrzebę udzielenia takiej pomocy³⁹. Sporządzanie takiej notatki nie zostało uwzględnione w Procedurze p.p.

Dyrektor wyjaśnił, że w procesie kwalifikowania uczniów do udzielania im pomocy p.p. zatrudnieni w Szkole specjaliści uczestniczyli poprzez przeprowadzanie z wychowawcą konsultacji dotyczącej potrzeby objęcia ucznia taką pomocą. Przeprowadzanie takiej konsultacji nie zostało uwzględnione w Procedurze p.p.

(akta kontroli str. 297-313, 843, 844, 846, 905-907, 916-918, 1155, 1231-1240)

Specjaliści szkolni (pedagog i pedagog specjalny) nie dysponowali certyfikowanymi testami i bateriami diagnostycznymi pozwalającymi na dokonywanie przez nich badań diagnostycznych uczniów w celu określenia ich mocnych stron, predyspozycji,

³⁶ 15 przypadków udzielania pomocy p.p. uczniom posiadającym orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, 45 przypadków udzielania pomocy p.p. uczniom posiadającym odpowiednią opinię poradni p.p., 15 przypadków udzielania pomocy p.p. uczniom nieposiadającym ww. orzeczeń oraz opinii.

³⁷ Dokument papierowy.

³⁸ Dokument papierowy.

³⁹ Według wyjaśnień Dyrektora, notatki takie były sporządzane na podstawie bieżącej pracy z uczniem.

zainteresowań i uzdolnień oraz przyczyn niepowodzeń edukacyjnych lub trudności w funkcjonowaniu w życiu szkoły.

Dyrektor wyjaśnił, że: *Informacje o uczniach przekazywane są do poradni [psychologiczno-pedagogicznej], która sama dokonuje szczegółowej diagnozy ucznia. Poradnia zwraca się z prośbą do szkoły o opinię o danym uczniu. Poradnia nie wymaga od Szkoły wstępnych badań diagnostycznych; kompleksowe testy diagnostyczne wykonuje poradnia p.p.*

(akta kontroli str. 1106, 1107, 1244)

W okresie objętym kontrolą w Szkole prowadzone były w zakresie ograniczonym do oddziałów przedszkolnych⁴⁰ oraz w klasach pierwszych badania przesiewowe uczniów dotyczące ustalenia stanu mowy oraz poziomu rozwoju językowego. Badania te prowadzili nauczyciele posiadający kwalifikacje logopedyczne. Zgodnie z § 25 pkt 1 rozporządzenia p.p.p. oraz § 3 ust. 1 pkt 1 lit. a) rozporządzenia w sprawie wykazu zajęć specjalistów, zadanie to powinno być wykonywane przez zatrudnionych w Szkole nauczycieli posiadających kwalifikacje logopedyczne, przy czym przepisy te nie zawężają w żaden sposób kręgu uczniów nimi objętych.

Dyrektor wyjaśnił, że *przesiewowe badania logopedyczne były ograniczone do oddziałów przedszkolnych z uwagi na to, że uczniowie, którzy nie mają stwierdzonej wady wymowy w oddziale zerowym, nie nabędą już takiej wady w późniejszym etapie edukacyjnym.*

Zamieszczenie w Procedurze p.p. zapisu o obowiązku identyfikowania deficytów logopedycznych u uczniów klas I-III świadczy jednoznacznie, że Dyrektor dostrzega, iż tego rodzaju problem może dotyczyć nie tylko uczniów oddziałów przedszkolnych, ale także uczniów starszych.

(akta kontroli, str. 299, 1245, 1250-1251)

Zgodnie z Procedurą p.p. rodzice powinni otrzymywać od Dyrektora pisemną informację⁴¹ o ustalonych dla ucznia formach, okresie udzielania pomocy p.p. oraz wymiarze godzin, w którym poszczególne formy pomocy będą realizowane. Wzór takiej informacji został określony w załączniku nr 1 do Procedury p.p. Dyrektor wyjaśnił, że informacja ta nie była wykorzystywana do przekazywania rodzicom informacji o ustalonych dla ucznia zajęciach rozwijających uzdolnienia, a Szkoła informowała rodziców uczniów o takich zajęciach (wraz z informacjami o miejscu, terminie i czasie ich trwania) z wykorzystaniem strony internetowej Szkoły⁴².

(akta kontroli, str. 297-313, 1241)

W badanej próbie rodzice lub opiekunowie ucznia potwierdzali wyrażenie zgody na udzielanie uczniowi pomocy p.p. lub wyrażali brak tej zgody poprzez złożenie podpisu na informacji sporządzanej według załącznika nr 1 do Procedury p.p.. Rodzice po otrzymaniu tej informacji mogli także pisemnie zgłosić brak zgody na udzielanie uczniowi takiej pomocy, korzystając z opracowanego w Szkole formularza. Dokument ten nie został jednak wymieniony w Procedurze p.p.

(akta kontroli str. 301, 304, 807, 840, 858, 909, 1241)

Nauczyciele i specjaliści udzielający uczniom pomocy p.p. prowadzili w formie elektronicznej dzienniki zajęć zawierające m.in. następujące informacje: dane uczniów, indywidualne programy pracy z uczniem, tygodniowy rozkład zajęć, daty i czas trwania oraz tematy przeprowadzonych zajęć, informację o obecności ucznia na zajęciach.

(akta kontroli str. 300, 1134)

⁴⁰ W okresie objętym kontrolą Szkoła prowadziła oddziały przedszkolne w latach szkolnych 2020/2021-2021/2022.

⁴¹ Dokument papierowy.

⁴² Według Dyrektora, zgoda rodziców na udział uczniów w organizowanych konkursach oznaczała wyrażenie przez nich zgody na udział w zajęciach rozwijających zainteresowania i uzdolnienia.

Dyrektor wyjaśnił, że planowanie zajęć w ramach pomocy p.p. na kolejne lata szkolne odbywa się w oparciu o zgłaszane przez nauczycieli i specjalistów zapotrzebowanie, z uwzględnieniem możliwości finansowania zajęć przez organ prowadzący, a dodatkowe godziny tych zajęć, wprowadzane do arkusza organizacyjnego w trakcie roku szkolnego wynikają z opinii i orzeczeń Poradni p.p. przekazywanych do Szkoły na bieżąco.

(akta kontroli str. 1157)

3.2 Obowiązujący w Szkole „Program wychowawczo-profilaktyczny na lata 2020-2023” został uchwalony przez Radę Rodziców Szkoły w dniu 28 września 2020 r. Program ten został opracowany w oparciu m.in. o diagnozę czynników chroniących i czynników ryzyka przeprowadzonej na podstawie: analizy dokumentacji⁴³, obserwacji uczniów, rozmów indywidualnych z uczniami, rodzicami i nauczycielami, dotychczasowych zajęć profilaktycznych i wychowawczych w klasach, ankiet dla uczniów, nauczycieli i rodziców obejmujących: system wartości oraz identyfikację czynników ryzyka i czynników chroniących, konsultacji z pracownikami poradni p.p.

W programie wychowawczo-profilaktycznym zostały zawarte m.in. następujące treści: wyniki diagnozy potrzeb i problemów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka, ustalone priorytety, podstawy aksjologiczne programu (wizja szkoły, sylwetka absolwenta), cele ogólne programu, cele szczegółowe programu na dany rok szkolny oraz plan działań wychowawczych i profilaktycznych i informacje o sposobie monitoringu i ewaluacji.

Program podlegał corocznej aktualizacji dokonywanej przez Radę Rodziców Szkoły na podstawie diagnozy sporządzanej przede wszystkim w oparciu o coroczne badania ankietowe oraz ewaluacji dokonywanej przez pedagoga, pedagoga specjalnego i wychowawców.

Do wskazanych w Programie zidentyfikowanych zagrożeń uczniów (czynników ryzyka) zaliczono m.in. wulgaryzację języka uczniów, występowanie zjawiska wyśmiewania/przezywania, stosowanie agresji fizycznej w postaci popychania, szturchania i bicia, nadmierne korzystanie z Internetu, gier komputerowych i telewizji oraz stosowanie używek (alkohol, papierosy).

(akta kontroli str. 314-346, 347-393, 394-403, 404-443, 456-486, 487-522)

W okresie objętym kontrolą nauczyciele i specjaliści dokumentowali frekwencję uczestników zajęć odbywających się w ramach pomocy p.p. i egzekwowali usprawiedliwienia dotyczące absencji uczniów.

(akta kontroli str. 922-962, 1144)

3.3 Dyrektor wyjaśnił, że występujące w roku szkolnym 2020/2021 ograniczenia w udzielaniu uczniom pomocy p.p. wynikały z konieczności stosowania zdalnej formy nauczania, co wiązało się ze stanem epidemii COVID. W ocenie Dyrektora, brak bezpośredniego kontaktu z uczniem utrudniał diagnozowanie potrzeb uczniów oraz ograniczał efektywność udzielania im pomocy p.p.

(akta kontroli str. 1143)

4. Zakres i formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielanej uczniom, ich rodzicom i nauczycielom

4.1 W okresie objętym kontrolą pomoc p.p. dla uczniów SP4 udzielana była w trakcie bieżącej pracy z uczniem przez nauczycieli i wychowawców klas, w formie zajęć rozwijających uzdolnienia dla uczniów szczególnie uzdolnionych, zajęć rozwijających umiejętność uczenia się, zajęć dydaktyczno-wyrównawczych oraz w formie zajęć specjalistycznych dotyczących uczniów z zaburzeniami i odchyleniami rozwojowymi,

⁴³ Teczki indywidualne uczniów, dziennik pedagoga, pracy zespołu wychowawczego, analizy sytuacji wychowawczej klas, analizy frekwencji oraz pracy Rady Pedagogicznej.

w tym specyficznymi trudnościami w uczeniu się (zajęcia korekcyjno-kompensacyjne), przejawiających trudności w funkcjonowaniu społecznym (zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne), z zaburzeniami i odchyleniami rozwojowymi mających problemy w funkcjonowaniu w szkole oraz z aktywnym i pełnym uczestnictwem w życiu szkoły (inne zajęcia o charakterze terapeutycznym) oraz dla uczniów z deficytami logopedycznymi.

W latach szkolnych: 2020/2021-2022/2023 (I półrocze) liczba uczniów objętych pomocą p.p. wynosiła ogółem odpowiednio:

- poprzez udział w zajęciach rozwijających uzdolnienia (w tym rozwijających zainteresowania i uzdolnienia) oraz rozwijających umiejętność uczenia się: 209, 262 oraz 249,
- poprzez udział w zajęciach dotyczących niepełnosprawności, trudności w uczeniu się i deficytów logopedycznych: 185, 257 oraz 167 uczniów.

W latach szkolnych 2020/2021-2022/2023 liczba uczniów, których rodzice podjęli decyzję o zaprzestaniu korzystania przez uczniów z pomocy p.p. (w zakresie zajęć dotyczących trudności w uczeniu się, tj. zajęć korekcyjno-kompensacyjnych i deficytów logopedycznych) wynosiła odpowiednio: 24, 52 i 167, co stanowiło, odpowiednio: 13%, 20% oraz 25% uczniów objętych pomocą p.p. w roku szkolnym/półroczu.

W latach szkolnych 2020/2021-2022/2023 (I półrocze):

- w zajęciach logopedycznych uczestniczyło odpowiednio: 74⁴⁴, 81⁴⁵ oraz 71⁴⁶ uczniów,
- w zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych odpowiednio: 87⁴⁷, 80⁴⁸ oraz 67⁴⁹ uczniów oraz
- w zajęciach korekcyjno-kompensacyjnych odpowiednio: 101⁵⁰, 96⁵¹ oraz 91⁵² uczniów,
- w zajęciach rewalidacyjnych odpowiednio: 12, 11 i 9 uczniów⁵³
- w zajęciach socjoterapeutycznych odpowiednio: po dwóch uczniów posiadających orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego w każdym roku szkolnym,
- zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne odbywały się tylko w roku szkolnym 2022/2023, a ich uczestnikiem był jeden uczeń posiadający opinię poradni p.p.

(akta kontroli str. 1058, 1959, 1231-1240)

W latach szkolnych 2020/2021-2022/2023 tygodniowy wymiar zajęć specjalistycznych realizowanych przez specjalistów i nauczycieli z odpowiednimi kwalifikacjami wynosił, w przypadku zajęć logopedycznych oraz korekcyjno-kompensacyjnych 15 godz., w przypadku zajęć rewalidacyjnych, odpowiednio: 18, 24 i 18 godzin oraz w przypadku zajęć socjoterapeutycznych, odpowiednio: 3, 4 i 4 godziny. Tygodniowy wymiar zajęć dydaktyczno-wyrównawczych wynosił 15 godz.

(akta kontroli, str. 1136-1138)

W Szkole byli zatrudnieni nauczyciele współorganizujący kształcenie ucznia⁵⁴. W latach szkolnych 2020/2021-2022/2023 było to odpowiednio: czterech nauczycieli

⁴⁴ W tym 4 uczniów posiadających orzeczenie oraz 12 posiadających opinię poradni p.p.

⁴⁵ W tym 4 uczniów posiadających orzeczenie oraz 11 posiadających opinię poradni p.p.

⁴⁶ W tym 3 uczniów posiadających orzeczenie oraz 15 posiadających opinię poradni p.p.

⁴⁷ W tym 8 uczniów posiadających orzeczenie oraz 68 posiadających opinię poradni p.p.

⁴⁸ W tym 6 uczniów posiadających orzeczenie oraz 68 posiadających opinię poradni p.p.

⁴⁹ W tym 65 uczniów posiadających opinię poradni p.p.

⁵⁰ W tym 8 uczniów posiadających orzeczenie oraz 92 posiadający opinię poradni p.p.

⁵¹ W tym 6 uczniów posiadających orzeczenie oraz 89 posiadających opinię p.p.

⁵² W tym 3 uczniów posiadających orzeczenie oraz 87 posiadających opinię p.p.

⁵³ Wszyscy uczniowie posiadający orzeczenie.

⁵⁴ Pensum nauczyciela współorganizującego kształcenie wynosiło 20 godz. tygodniowo.

dla czterech uczniów, trzech nauczycieli dla czterech uczniów oraz czterech nauczycieli dla pięciu uczniów.

(akta kontroli, str. 1065)

Według wyjaśnień udzielonych przez Dyrektora okresie objętym kontrolą zajęcia rozwijające umiejętności uczenia się były realizowane w Szkole w formie: zajęć z wychowawcą, udzielania przez pedagoga indywidualnych porad dla uczniów i rodziców związanych z sytuacją pandemiczną oraz przeprowadzania przez pedagoga zajęć poświęconych skutecznemu uczeniu się. Zajęcia te odbywały się w ramach godzin do dyspozycji dyrektora⁵⁵ oraz w ramach działań społecznych poszczególnych nauczycieli.

(akta kontroli, str. 1249)

W okresie objętym kontrolą niektóre zajęcia prowadzone z uczniami w ramach pomocy p.p.⁵⁶, a także zajęcia rozwijające zainteresowania i uzdolnienia⁵⁷ były realizowane przez nauczycieli Szkoły społecznie (bez wynagrodzenia). W latach 2020/2021-2022/2023 w zajęciach prowadzonych przez nauczycieli społecznie w ramach pomocy p.p. uczestniczyło, odpowiednio: 106, 126 i 36 uczniów, co stanowiło odpowiednio: 27%, 24% oraz 9% wszystkich uczniów objętych pomocą p.p.

(akta kontroli, str. 712-755, 1158)

Dyrektor wyjaśnił, że tego rodzaju działania nauczyciele podejmowali wyłącznie z własnej inicjatywy, w celu udzielenia wsparcia uczniom w związku z ich chorobą, przygotowaniem do konkursów przedmiotowych i zawodów, koniecznością nadrobienia zaległości w nauce lub chęcią realizacji ich pasji⁵⁸.

(akta kontroli, str. 1158)

W latach szkolnych 2020/2021-2022/2023 Dyrektor wnioskował do organu prowadzącego o dodatkowe sfinansowanie w trakcie roku szkolnego jednego rodzaju zajęć rozwijających zainteresowania uczniów, tj. zajęć sportowych „sks”, nie uwzględniając w tych wnioskach innych zajęć prowadzonych przez nauczycieli społecznie z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej⁵⁹, czy rozwijających zainteresowania i uzdolnienia uczniów⁶⁰.

(akta kontroli, str. 963-1010)

W Szkole zainicjowano i realizowano „pomoc koleżeńską w nauce” polegającą na udzielaniu uczniowi pomocy przez innego ucznia. Szkoła informowała rodziców ucznia o udzielaniu „pomocy koleżeńskiej”, z wykorzystaniem formularza ustalonego w załączniku nr 1 do Procedury p.p., tj. w sposób sugerujący, że są to zajęcia będące jedną z form pomocy p.p. Zgodnie z § 4 ust. 2 rozporządzenia p.p. pomoc ta może być udzielana w Szkole wyłącznie przez: nauczycieli i specjalistów.

(akta kontroli, str. 887, 894)

Dyrektor wyjaśnił, że zajęcia te nie były organizowane w ramach udzielonej uczniom pomocy p.p., ale jako zajęcia wspierające prowadzone w ramach wolontariatu szkolnego.

(akta kontroli, str. 1158, 1246)

Liczba uczniów korzystających z ww. pomocy koleżeńskiej w latach szkolnych: 2020/2021, 2021/2022 i 2022/2023 (I półrocze) wynosiła odpowiednio: 10, 11 i 22 uczniów.

⁵⁵ § 2 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. poz. 639).

⁵⁶ Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze oraz zajęcia rewalidacyjne.

⁵⁷ W tym, przykładowo: zajęcia szkolnego koła PCK, z zakresu ruchu drogowego, biologiczno-geograficzne, rozwijające uzdolnienia plastyczne oraz zajęcia artystyczne.

⁵⁸ Np. zespół muzyczny „Soli Deo”.

⁵⁹ Np. zajęcia rewalidacyjne i dydaktyczno-wyrównawcze.

⁶⁰ Np. zajęcia artystyczne, plastyczne, matematyczno-szachowe, biologiczno-geograficzne, dotyczące bezpieczeństwa ruchu drogowego, religii oraz w ramach szkolnego koła PCK.

(akta kontroli, str. 1249)

W roku szkolnym 2020/2021 r. dyrektor szkoły siedmiokrotnie kierował do organu prowadzącego pisma w sprawie sfinansowania zajęć w ramach pomocy p.p.

W piśmie z 17 lutego 2020 r. zwrócił się o sfinansowanie na rok szkolny 2020/2021: 20 godz. zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, 20 godz. zajęć dydaktyczno-wyrównawczych oraz 20 godz. zajęć logopedycznych⁶¹. Burmistrz Miasta Kościana wyraził zgodę na przyznanie jedynie 15 godz. zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, 15 godz. zajęć dydaktyczno-wyrównawczych oraz 15 godz. zajęć logopedycznych tygodniowo.

W kolejnym piśmie z tą samą datą (17 lutego 2020 r.) Dyrektor zwrócił się o przyznanie w roku szkolnym 2020/2021 dodatkowo łącznie: 18 godz. zajęć rewalidacyjnych, 3 godz. zajęć socjoterapeutycznych, 76 godz. zajęć nauczycieli wspomagających, 12 godz. nauczania indywidualnego oraz 9 godz. dodatkowych zajęć języka polskiego dla dwóch uczennic z Ukrainy. Wniosek ten został w całości zaakceptowany.

W pięciu pismach: z 17 września (3), 1 października oraz 16 grudnia 2020 r. Dyrektor zwracał się do organu prowadzącego o przyznanie dodatkowych godzin zajęć w ramach pomocy p.p. w związku z nowymi potrzebami w tym zakresie. W dwóch przypadkach Burmistrz Miasta Kościana wyraził zgodę na przyznanie mniejszej od wnioskowanej liczby godzin⁶², natomiast w pozostałych przypadkach zaakceptował wnioski w całości.

(akta kontroli, str. 963-978)

W roku szkolnym 2021/2022 r. Dyrektor sześciokrotnie kierował do organu prowadzącego pisma w sprawie sfinansowania zajęć w ramach pomocy p.p.

W piśmie z 19 marca 2021 r. zwrócił się o sfinansowanie w roku 2021/2022: 20 godz. zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, 20 godz. zajęć dydaktyczno-wyrównawczych oraz 20 godz. zajęć logopedycznych⁶³. Burmistrz Miasta Kościana wyraził zgodę na przyznanie jedynie 15 godz. zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, 15 godz. zajęć dydaktyczno-wyrównawczych i 15 godz. zajęć logopedycznych tygodniowo. W kolejnym piśmie z 19 marca 2021 r. Dyrektor zwrócił się o przyznanie w roku szkolnym 2021/2022 dodatkowo łącznie: 10 godz. zajęć rewalidacyjnych, 2 godz. zajęć socjoterapeutycznych, 52 godz. zajęć nauczycieli wspomagających, 9 godz. dodatkowych zajęć z języka polskiego dla czterech uczennic z Ukrainy oraz 4 godz. zindywidualizowanych zajęć lekcyjnych. Wniosek ten został w całości zaakceptowany.

W czterech wnioskach: z 14 lipca, 9 sierpnia, 3 września i 10 listopada 2021 r. Dyrektor zwracał się do organu prowadzącego o przyznanie dodatkowych godzin zajęć w ramach pomocy p.p. w związku z nowymi potrzebami w tym zakresie. Burmistrz Miasta Kościana zaakceptował przedmiotowe wnioski w całości.

(akta kontroli, str. 979-991)

W roku szkolnym 2022/2023 r. Dyrektor Szkoły dziewięciokrotnie kierował do organu prowadzącego pisma w sprawie sfinansowania zajęć w ramach pomocy p.p.

⁶¹ Wniosek obejmował też sfinansowanie przez organ prowadzący 6 godz. zajęć „sks” dla uczniów, których nie stać na korzystanie z płatnych zajęć sportowych. Burmistrz nie wyraził zgody na sfinansowanie tych zajęć.

⁶² Odnosząc się do wniosku Dyrektora z 17 września 2020 r. o przyznanie dodatkowych 9 godzin (tygodniowo) zajęć logopedycznych dla dzieci z oddziałów przedszkolnych, Burmistrz Miasta Kościana przyznał jedynie 6 godzin tygodniowo takich zajęć. Pismem z 1 października 2020 r. Dyrektora zwrócił się do Burmistrza Miasta Kościana o przyznanie dodatkowo 2 godzin tygodniowo zajęć indywidualnych z języka polskiego oraz z matematyki dla 3 uczniów posiadających orzeczenie o niepełnosprawności intelektualnej w stopniu lekkim. Burmistrz Miasta Kościana przyznał dla ww. uczniów jedynie 1 godzinę tygodniowo przywołanych zajęć.

⁶³ Wniosek obejmował też sfinansowanie przez organ prowadzący 6 godz. zajęć „sks” dla uczniów, których nie stać na korzystanie z płatnych zajęć sportowych. Burmistrz nie wyraził zgody na sfinansowanie tych zajęć.

W piśmie z dnia 3 marca 2022 r. zwrócił się o sfinansowanie: 20 godz. zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, 20 godz. zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, 20 godz. zajęć logopedycznych⁶⁴. Burmistrz Miasta Kościana wyraził zgodę na przyznanie jedynie 15 godz. zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, 15 godz. zajęć dydaktyczno-wyrównawczych oraz 15 godz. zajęć logopedycznych tygodniowo. W kolejnym piśmie z dnia 3 marca 2022 r. Dyrektor zwrócił o przyznanie w roku szkolnym 2021/2022 łącznie: 12 godz. zajęć rewalidacyjnych, 102 godz. zajęć nauczycieli wspomagających, 24 godz. dodatkowych zajęć z języka polskiego i matematyki dla ośmiu uczniów z Ukrainy oraz 4 godz. dodatkowych zajęć lekcyjnych. Wniosek ten został w całości zaakceptowany.

W siedmiu wnioskach z: 13 czerwca, 27 czerwca, 1 sierpnia, 6 września, 8 września 2022 r. oraz 31 stycznia i 28 lutego 2023 r. Dyrektor zwracał się do organu prowadzącego o przyznanie dodatkowych godzin zajęć w ramach pomocy p.p. w związku z nowymi potrzebami w tym zakresie. W jednym przypadku⁶⁵ Burmistrz Miasta Kościana wyraził zgodę na przyznanie mniejszej od wnioskowanej liczby godzin⁶⁶, natomiast w pozostałych przypadkach zaakceptował wnioski w całości.

(akta kontroli, str. 992-1010)

Szczegółowym badaniem w zakresie prawidłowości prowadzenia dokumentacji udzielania pomocy p.p. uczniom oraz sposobu jej realizacji objęto: 15 przypadków udzielania pomocy p.p. uczniom posiadającym orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, 45 przypadków udzielania pomocy p.p. uczniom posiadającym odpowiednią opinię poradni p.p., 15 przypadków udzielania pomocy p.p. uczniom nieposiadającym ww. orzeczeń oraz opinii⁶⁷.

We wszystkich 60 badanych przypadkach (orzeczenia i opinie) z wnioskiem o objęcie ucznia w Szkole pomocą p.p. wystąpił wychowawca, a do głównych przyczyn uzasadniających potrzebę udzielenia uczniowi pomocy p.p. należały:

- w przypadku uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego: autyzm (5) oraz niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim (3)
- w przypadku uczniów posiadających odpowiednią opinię poradni p.p.: specyficzne trudności w uczeniu się (22) oraz niepowodzenia edukacyjne (18),
- w przypadku pozostałych uczniów: deficyty kompetencji i zaburzenia komunikacji językowej (12).

W przypadku uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego oraz opinię poradni p.p., podmiotem z którym Szkoła współpracowała w trakcie procesu udzielania pomocy p.p. była poradnia p.p., natomiast w przypadku pozostałych uczniów byli to ich rodzice lub opiekunowie. We wszystkich objętych badaniem przypadkach uczniowie zostali objęci pomocą p.p. w zakresie zgodnym z zaleceniami zawartymi w orzeczeniach, opiniach wydanych przez poradnię p.p. oraz w dokumentacji prowadzonej przez wychowawcę. Tygodniowy wymiar godzinowy udzielanej pomocy był uzależniony od potrzeb ucznia i wynosił od 2 godz. lekcyjnych tygodniowo do 1 godziny co trzeci tydzień⁶⁸.

---

⁶⁴ Wniosek obejmował także sfinansowanie przez organ prowadzący 6 godz. zajęć „sks” dla uczniów, których nie stać na korzystanie z płatnych zajęć sportowych. Burmistrz nie wyraził zgody na sfinansowanie tych zajęć.

⁶⁵ Wniosek z 13 czerwca 2022 r.

⁶⁶ Dyrektor zwrócił się do Burmistrza Miasta Kościana o wyrażenie zgody na zatrudnienie w wymiarze 25 godzin nauczyciela wspomagającego dla ucznia klasy IV posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego oraz na prowadzenie z tym uczniem zajęć rewalidacyjnych w wymiarze 2 godzin tygodniowo. Burmistrz Miasta Kościana wyraził zgodę na zatrudnienie tego nauczyciela w wymiarze jedynie 20 godzin oraz na prowadzenie z uczniem zajęć rewalidacyjnych we wnioskowanym wymiarze.

⁶⁷ Po 5 uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, po 15 uczniów posiadających odpowiednią opinię poradni p.p. oraz po 5 uczniów nieposiadających ww. orzeczenia oraz opinii. Próba wybrana metodą doboru przypadkowego.

⁶⁸ Na 130 zajęć objętych badaniem, w 11 przypadkach zajęcia odbywały się dwa razy w tygodniu, w 44 przypadkach raz w tygodniu, w 74 przypadkach raz na dwa tygodnie oraz w jednym przypadku raz na trzy tygodnie. Do zajęć odbywających

(akta kontroli, str. 1231-1240)

Dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego sporządzano WOPFU oraz IPET. Badanie dokumentacji 15 uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego wykazało, że:

- w dwóch przypadkach, w dokumentacji udzielania uczniowi pomocy p.p. zamieszczono tylko jedną WOPFU, poprzedzającą sporządzenie IPET,
- w 13 spośród 15 objętych badaniem przypadków uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, 18 WOPFU nie zostało podpisanych⁶⁹ lub zostało podpisanych tylko przez wychowawcę ucznia⁷⁰, co zostało opisane w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli, str. 1231-1240)

W roku szkolnym 2020/2021 Szkoła udzielała jednej z uczennic pomocy p.p. w formie zajęć dydaktyczno-wyrównawczych z matematyki, pomimo nieuzyskania na to pisemnej zgody rodziców. Rodzice uczennicy, którym Szkoła przekazała pisemną informację o możliwości uczęszczania przez ich córkę na zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z matematyki, początkowo pisemnie nie wyrazili na to zgody⁷¹, a następnie, zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora, telefonicznie wycofali się z tego sprzeciwu. Dyrektor wyjaśnił, że zaakceptowanie telefonicznej formy tego zgłoszenia wynikało z obowiązującego wówczas stanu epidemii COVID.

(akta kontroli, str. 838- 840, 1233, 1244)

Badaniem w zakresie dopuszczalnej frekwencji uczniów na zajęciach przeprowadzonych w ramach pomocy p.p. objęto 17 przypadków takich zajęć⁷². W jednym przypadku⁷³, pięciokrotnie brała w nich udział większa od dopuszczalnej liczba uczniów, co zostało opisane w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli, str. 922-962)

4.2 W latach szkolnych 2020/2021-2022/2023 udzielanie rodzicom uczniów pomocy p.p. odbywało się w Szkole w formie porad i konsultacji udzielanych przez pedagoga oraz przez pedagoga specjalnego. Łącznie w badanych latach szkolnych ww. specjaliści udzielili rodzicom, odpowiednio: 47, 41 i 49 udokumentowanych porad i konsultacji.

(akta kontroli, str. 1060-1064)

Zgodnie z obowiązującą w Szkole Procedurą p.p., pomoc ta mogła być udzielana rodzicom także w formie warsztatów i szkoleń. Dyrektor wyjaśnił, że warsztaty i szkolenia dla rodziców/opiekunów odbywały się online i stacjonarnie. „Niektóre z nich odbywały się w czasie zebrań rodziców, a niektóre były organizowane przez inne instytucje. Szkoła przekazywała rodzicom/opiekunom informacje o możliwości uczestniczenia w warsztatach lub szkoleniach. Osoby zainteresowane określoną tematyką mogły skorzystać z oferty.”

Szkoła nie posiadała udokumentowanej analizy potrzeb rodziców w zakresie szkoleń i warsztatów. Dyrektor wyjaśnił, że Szkoła stara się na bieżąco rozwiązywać problemy, z którymi borykają się uczniowie oraz rodzice/opiekunowie.

(akta kontroli, str. 299, 1279-1280)

---

się co drugi tydzień należały: zajęcia korekcyjno-kompensacyjne (28), zajęcia logopedyczne (26) oraz zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze (20). W jednym przypadku w roku szkolnym 2022/2023 zajęcia logopedyczne dla ucznia klasy I odbywały się z częstotliwością raz na trzy tygodnie.

⁶⁹ 6 przypadków.

⁷⁰ 12 przypadków.

⁷¹ Pismo z 14 września 2020 r.

⁷² 8 przypadków z roku szkolnego 2020/2021 i 9 przypadków z roku 2021/2022 – wybór próby metodą doboru przypadkowego.

⁷³ Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z języka polskiego.

4.3 W latach szkolnych 2020/2021-2022/2023 udzielanie nauczycielom pomocy p.p., poza szkoleniami organizowanymi dla wszystkich członków Rady Pedagogicznej, odbywało się w Szkole w formie porad i konsultacji udzielanych przez pedagoga i pedagoga specjalnego. Łącznie w badanych latach szkolnych specjaliści udzielili nauczycielom, odpowiednio: 30, 45 oraz 51 udokumentowanych porad i konsultacji.

(akta kontroli, str. 1060-1064)

4.4 Do podmiotów, z którymi Szkoła podejmowała współpracę w zakresie udzielania uczniom pomocy p.p. Dyrektor zaliczył m.in.: poradnie p.p., w tym poradnie specjalistyczne, placówki doskonalenia nauczycieli⁷⁴, stowarzyszenia i organizacje prowadzące działalność na rzecz uczniów i ich rodziców⁷⁵, Sąd Rejonowy w Kościanie (Wydział Rodzinny i Nieletnich)⁷⁶ oraz powiatowe i wojewódzkie jednostki Policji. Szkoła nie zawierała z ww. podmiotami pisemnych porozumień w przedmiocie współpracy dotyczącej pomocy p.p. W badanej próbie 60 spraw dotyczących uczniów posiadających orzeczenia albo opinie poradni p.p. nie było dokumentacji przebiegu powyższej współpracy.

(akta kontroli, str. 1131-1132)

4.5 Do metod, przy zastosowaniu których nauczyciele, wychowawcy i specjaliści wspierali potencjał rozwojowy ucznia i stwarzali warunki do jego aktywnego i pełnego uczestnictwa w życiu Szkoły oraz środowisku społecznym, Dyrektor zaliczył m.in.

- prowadzenie lekcji wychowawczych poświęconych nabywaniu kompetencji społecznych,
- rozmowy indywidualne i grupowe z uczniami w sytuacjach konfliktowych,
- rozmowy wspierające z uczniami borykającymi się z problemami rówieśniczymi,
- motywowanie uczniów do angażowania się w cykliczne działania charytatywne,
- zorganizowanie w szkole stacjonarnej pomocy koleżeńskiej w nauce (szkolny wolontariat),
- zorganizowanie pomocy koleżeńskiej w nauce,
- organizowanie spotkań z ciekawymi ludźmi,
- udział w uroczystościach patriotycznych, koncertach i przedstawieniach teatralnych,
- udział w lekcjach bibliotecznych,
- motywowanie uczniów do rozwijania zainteresowań,
- przygotowywanie uczniów do udziału w konkursach i zawodach sportowych,
- zachęcanie uczniów do aktywnego spędzania wolnego czasu i stwarzanie możliwości zaprezentowania umiejętności na forum szkoły, np. Szkoła Odkrywców Talentów,
- udział w realizacji projektów edukacyjnych np. „Przyjaciele Zippiego”, „Rodzina jest najważniejsza”, „Dni warzyw i owoców”, „Laboratorium przyszłości”,
- zajęcia relaksacyjne w celu rozładowania napięcia emocjonalnego poprzez muzykoterapię, zabawy plastyczne, aktywność fizyczną, ćwiczenia oddechowe i techniki wizualizacyjne.

Według wyjaśnień Dyrektora, Szkoła korzystała z następujących opracowań ekspertów w zakresie wspierania potencjału rozwojowego ucznia: „Heksy i inne krótkie techniki aktywizowania i motywowania uczniów”, „3R – Reset, Restart, Reintegracja – czyli jak skutecznie wspierać dziecko w powrocie do szkoły po nauczaniu zdalnym”, „Nowa rzeczywistość edukacyjna – scenariusze aktywnych zajęć online”.

(akta kontroli, str. 1144-1145)

⁷⁴ W zakresie warsztatów i szkoleń dotyczących udzielania pomocy p.p.

⁷⁵ Np. PCPR w Kościanie, Kościański Ośrodek Kultury, Kuratorium Oświaty w Poznaniu Delegatura w Lesznie, Fundacja „Prodeste” – filia w Lesznie, Młodzieżowe Centrum Profilaktyki „Alternatywa” w Lesznie.

⁷⁶ Pisma w sprawie wglądu w sytuację rodzinną uczniów, opinie o uczniach objętych nadzorem kuratorskim.

4.6 Odnośnie do występowania do poradni p.p. lub do placówek doskonalenia nauczycieli z wnioskami o wsparcie merytoryczne dla nauczycieli, wychowawców i specjalistów udzielających pomocy p.p., Dyrektor wyjaśnił, że: „W okresie objętym kontrolą wystąpiono do poradni p.p. oraz do placówek doskonalenia nauczycieli z prośbą o wsparcie [...]. Instytucje te w odpowiedzi przekazały wykaz dostępnych szkoleń, kursów i warsztatów. Na tej podstawie wybrane zostały propozycje, które zapewniały wsparcie merytoryczne dla nauczycieli, wychowawców i specjalistów. Rozmowy takie były przeprowadzane w miarę potrzeb (kilkukrotnie w ciągu roku szkolnego). [...] Uzyskane wsparcie – w ocenie nauczycieli, wychowawców i specjalistów – realnie przyczyniło się do poprawy jakości udzielanej w szkole pomocy”. Szczegółową analizą w przedmiotowym zakresie objęto zrealizowane formy wsparcia, z których skorzystali zatrudnieni w Szkole specjaliści. Badanie potwierdziło udział pedagoga i pedagoga specjalnego w tego rodzaju działaniach wspierających.

(akta kontroli, str. 638-671, 1145-1146, 1281-1288)

4.7 W 2021 r. Szkoła zrealizowała 200 godz. zajęć wspomagających w opanowaniu i utrwaleniu wiadomości i umiejętności dla uczniów klas IV-VIII sfinansowanych w kwocie 12.899,45 zł ze środków rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej budżetu państwa⁷⁷.

(akta kontroli, str. 1067-1074)

W 2022 r.⁷⁸ w Szkole zostały zrealizowane 383 godziny dodatkowych zajęć specjalistycznych z zakresu udzielania pomocy p.p., o których mowa w § 10o ust. 1 rozporządzenia MEN w sprawie COVID. Obejmowały one m.in. zajęcia: korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne oraz inne zajęcia o charakterze terapeutycznym prowadzone przez 16 zatrudnionych w Szkole nauczycieli. W ocenie Dyrektora, dzięki tym zajęciom zwiększyła się dostępność pomocy p.p., co miało pozytywny wpływ na funkcjonowanie uczniów w szkolnym środowisku. Łączna wysokość wydatków poniesionych przez Szkołę w 2022 r. na realizację przedmiotowych zajęć specjalistycznych wyniosła 16.660,37 zł.

(akta kontroli, str. 1075, 1076, 1146)

5. Badanie efektywności udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej

Obowiązujące w Szkole zasady badania efektywności udzielanej pomocy p.p. zostały określone w Procedurze p.p. Zgodnie z nimi nauczyciele i specjaliści udzielający uczniom pomocy p.p. w większości form przewidzianych w tej regulacji⁷⁹, zobowiązani byli do dokonania na koniec każdego półrocza pisemnej oceny efektywności udzielonej pomocy i sformułowania wniosków dotyczących dalszych działań mających na celu poprawę funkcjonowania ucznia oraz do przekazania tej oceny szkolnemu pedagogowi. Wzór przedmiotowej oceny⁸⁰ został ustalony w załączniku nr 2 do Procedury p.p.⁸¹

(akta kontroli, str. 297-313)

Szczegółowym badaniem sporządzania przez nauczycieli oceny efektywności udzielanej pomocy p.p. w latach szkolnych 2020/2021-2022/2023 objęto: 15

⁷⁷ Zajęcia prowadzone na podstawie § 10f ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz. U. z 2020 r. poz. 493 ze zm.). Dalej: rozporządzenie MEN w sprawie COVID.

⁷⁸ W okresie od 1 marca do 20 grudnia.

⁷⁹ Dotyczy pomocy p.p. udzielanej w formie: klas terapeutycznych, zajęć rozwijających uzdolnienia, zajęć rozwijających umiejętności uczenia się, zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, zajęć specjalistycznych (korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym), zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, zindywidualizowanej ścieżki kształcenia.

⁸⁰ „Sprawozdanie nauczyciela z realizacji zadań w ramach pomocy p.p.”

⁸¹ W ocenie zostały uwzględnione m.in. informacje o stopniu realizacji zakładanych celów pomocy p.p., o postępie lub braku postępu w korygowanych obszarach wiedzy i umiejętności ucznia oraz o wnioskach i wskazaniach do dalszej pracy.

przypadków udzielania pomocy p.p. uczniom posiadającym orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, 45 przypadków udzielania pomocy p.p. uczniom posiadającym odpowiednią opinię poradni p.p., 15 przypadków udzielania pomocy p.p. uczniom nieposiadającym ww. orzeczeń oraz opinii⁸².

W trzech spośród 126 objętych badaniem przypadków konieczności sporządzenia przez nauczyciela udzielającego pomocy p.p. „Sprawozdania z realizacji zadań w ramach pomocy p.p.” nauczyciele wywiązali się z obowiązku sporządzania takiej oceny zarówno za pierwsze jak i za drugie półrocze roku szkolnego. W 123 przypadkach nauczyciele sporządzili i przekazali pedagogowi taką ocenę tylko za cały rok szkolny (po drugim półroczu), co zostało opisane w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości” niniejszego wystąpienia⁸³. Dyrektor Szkoły poinformował, że nie wyraził zgody na ograniczenie realizacji tego obowiązku jedynie do drugiego półrocza.

(akta kontroli, str. 1157, 1231-1240)

W okresie objętym kontrolą, nauczyciele prowadzący zajęcia rozwijające uzdolnienia uczniów nie sporządzali ww. „Sprawozdań”, co zostało opisane w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości” niniejszego wystąpienia.

(akta kontroli str. 1241-1242)

We wszystkich objętych badaniem przypadkach sporządzenia ww. „Sprawozdań” nauczyciele odnotowali postęp w obszarze objętym pomocą p.p. przy jednoczesnym wskazaniu konieczności kontynuowania udzielania uczniowi takiej pomocy.

(akta kontroli str. 1231-1240)

W okresie objętym kontrolą w Szkole działał Zespół Wychowawczy, w skład którego wchodził: pedagog, pedagog specjalny⁸⁴ oraz wychowawcy z danego rocznika. Zgodnie z postanowieniami Statutu Szkoły do zadań tego Zespołu należało: analizowanie programów wychowawczych, ocenianie efektów pracy wychowawczej oraz ustalanie ramowych kryteriów oceny zachowania uczniów na danym poziomie klas⁸⁵. Zgodnie ze sprawozdaniami tego Zespołu za lata szkolne: 2020/2021 i 2021/2022, uczniowie Szkoły brali udział w bogatej ofercie zajęć rozwijających zainteresowania, uzdolnienia, wyrównawczych i specjalistycznych, a do szczegółowych zadań członków Zespołu należało m.in. „koordynowanie wszystkich procedur i działań związanych z udzielaniem pomocy p.p.”.

(akta kontroli str. 677-680)

W roku szkolnym 2020/2021 członkowie Zespołu dokonali ewaluacji wewnętrznej w obszarze „Działania Szkoły związane z zapewnieniem wysokiej jakości wsparcia psychologiczno-pedagogicznego wszystkim uczniom, z uwzględnieniem ich zróżnicowanych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych”. W Raporcie z tej ewaluacji zawarto następujące wnioski: 1) szkoła rozpoznaje możliwości edukacyjne, sposoby uczenia się i wykorzystuje wyniki przeprowadzonych diagnoz do planowania pracy z uczniem, 2) w szkole rozpoznaje się możliwości i potrzeby rozwojowe uczniów i uwzględnia się je w procesie edukacyjno-wychowawczym, 3) nauczyciele różnicują metody nauczania i uczenia się w taki sposób aby każdy uczeń mógł osiągnąć sukcesy na miarę swoich możliwości, 4) szkoła udziela pomocy p.p., 5) szkoła wspomaga indywidualny rozwój uczniów poprzez zapewnienie im zajęć adekwatnych do rozpoznanych potrzeb. Zawarte w tym Raporcie rekomendacje dotyczyły wyłącznie kontynuowania już podejmowanych działań i nie zawierały wskazań do dokonania korekt i usprawnień szkolnego systemu udzielania pomocy p.p.

⁸² Po pięciu uczniom posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, po 15 uczniom posiadających odpowiednią opinię poradni p.p. oraz po pięciu uczniom nieposiadających ww. orzeczenia oraz opinii. Próba wybrana metodą doboru przypadkowego.

⁸³ W sześciu przypadkach spośród 132 przypadków objętych badaniem, nie wystąpiła konieczność sporządzenia ww. oceny za pierwsze półrocze.

⁸⁴ Od 1 września 2022 r.

⁸⁵ § 96 Statutu Szkoły.

(akta kontroli str. 681-695)

6. Wielkość i struktura środków finansowych przeznaczonych na pomoc psychologiczno-pedagogiczną

W ocenie Dyrektora, zaplanowane dla Szkoły przez organ prowadzący środki finansowe zapewniały właściwą realizację jej zadań w zakresie udzielania pomocy p.p. uczniom, rodzicom i nauczycielom, a przekazywane do Burmistrza Miasta Kościana wnioski o zwiększenie finansowania w tym zakresie w związku z nowymi potrzebami, w większości były rozpatrywane pozytywnie.

W latach 2020-2023 wydatki zrealizowane przez Szkołę w związku z udzielaniem pomocy p.p. obejmowały: sfinansowania: wynagrodzeń pedagoga i pedagoga specjalnego, zajęć: rozwijających uzdolnienia, dydaktyczno-wyrównawczych, specjalistycznych oraz wspomagających a także zakupu pomocy dydaktycznych, usług szkoleniowych i niezbędnego wyposażenia.

W okresie objętym kontrolą łączne wydatki osobowe na wynagrodzenia specjalistów i nauczycieli prowadzących zajęcia w zakresie pomocy p.p. wyniosły 1.559,1 tys. zł, w tym: 421,1 tys. zł w 2020 r., 457,3 tys. zł w 2021 r., 522,9 tys. zł w 2022 r. oraz 157,8 tys. zł w 2023 r. (I kw.), z czego wynagrodzenia specjalistów wyniosły: 69,2 tys. zł w 2020 r., 63,3 tys. zł w 2021 r., 84,2 tys. zł w 2022 r. oraz 37,0 tys. zł w 2023 r. (I kw.). Łączne wydatki na szkolenia dla nauczycieli, wychowawców i specjalistów związane z udzielaniem ppp wyniosły 19,7 tys. zł, w tym: 7,5 tys. zł w 2020 r., 10,0 tys. zł w 2021 r., 2,2 tys. zł w 2022 r. W I kwartale 2023 r. wydatki te nie zostały zrealizowane. Wydatki związane z zakupem pomocy służących do realizacji zadań w zakresie udzielania pomocy p.p. wyniosły łącznie 27,2 tys. zł, z tego: 0,5 tys. zł w 2020 r., 11,0 tys. zł w 2021 r., 15,7 tys. zł w 2022 r. W I kwartale 2023 r. wydatki te nie zostały zrealizowane.

(akta kontroli str. 1148, 1066)

Według wyjaśnień Dyrektora, w badanym okresie nie wystąpiły przypadki zredukowania przez organ prowadzący planu finansowego Szkoły w zakresie udzielania pomocy p.p.

(akta kontroli str. 1148)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej obszarze stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W 123 - spośród 126 badanych przypadków – nauczyciele udzielający pomocy p.p. nie wywiązali się z obowiązku sporządzenia „Sprawozdania z realizacji zadań w ramach pomocy p.p.” dotyczącego pierwszego semestru roku szkolnego⁸⁶, poprzestając jedynie na sporządzeniu takiego dokumentu po drugim półroczu, tj. za cały rok szkolny. Stanowiło to naruszenie Procedury p.p.⁸⁷. Zgodnie z załącznikiem nr 2, „Nauczyciele i specjaliści, którzy udzielali uczniom pomocy p.p. [...], oceniają na koniec semestru efektywność udzielanej pomocy i formułują wnioski dotyczące dalszych działań mających na celu poprawę funkcjonowania ucznia i przekazują do pedagoga szkolnego”.

(akta kontroli, str. 300, 1231-1240)

Dyrektor wyjaśnił, że: *było to spowodowane stanem pandemii oraz zadeklarował, że w kolejnym roku szkolnym obowiązek ten będzie realizowany.*

(akta kontroli, str. 1243)

Obowiązująca w Szkole Procedura p.p. nie przewidywała odstępstw od obowiązków sprawozdawczych nauczycieli, a Dyrektor nie wprowadził ograniczenia jej stosowania w okresie nauki zdalnej.

⁸⁶ Lata szkolne: 2020/2021-2022/2023.

⁸⁷ Strona 4 Procedury p.p..

Zgodnie z postanowieniami Procedury p.p., ww. sprawozdania z realizacji zadań w ramach pomocy p.p. powinny być sporządzane przez nauczycieli nie tylko w przypadku zajęć realizowanych w związku z problemami edukacyjnymi i deficytami logopedycznymi uczniów, ale także w związku z realizacją zajęć rozwijających ich uzdolnienia.

(akta kontroli, str. 297-313)

Dyrektor wyjaśnił, że: *nauczyciele prowadzący zajęcia rozwijające uzdolnienia nie sporządzali sprawozdań, o których mowa w zał. nr 2 do Procedury p.p. zawierających informacje o efektach podjętych działań, natomiast przekazywali dyrekcji informacje o realizacji takich zajęć w sprawozdaniach ogólnych sporządzanych po każdym półroczu.*

(akta kontroli, str. 1242)

Procedura p.p. w sposób jednoznaczny ustalała obowiązek pisemnego sprawozdawania przez nauczycieli prowadzących zajęcia rozwijające uzdolnienia o efektach podjętych działań i nie przewidywała innego sposobu realizacji obowiązujących zapisów. Sporządzane po każdym półroczu przez nauczycieli realizujących zajęcia pozalekcyjne „Sprawozdania z realizacji zajęć pozalekcyjnych” zawierały informacje zbiorcze dotyczące tego rodzaju aktywności dydaktycznej nauczyciela (w tym o nazwie prowadzonych zajęć, liczbie uczestniczących na zajęcia uczniów, rodzaju zajęć i o tym, czy zajęcia były płatne czy niepłatne), natomiast nie uwzględniały informacji o efektach udzielanej pomocy w odniesieniu do poszczególnych uczniów.

(akta kontroli, str. 712-755)

2. Szkoła nie zapewniła uczniom z niepełnosprawnością ruchową dostępności do odpowiednio wyposażonych pomieszczeń toalet, co stanowiło naruszenie art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami⁸⁸, zgodnie z którym podmiot publiczny zobowiązany jest do podejmowania działań mających na celu uwzględnienie potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami w prowadzonej działalności oraz do usuwania barier utrudniających tym osobom udział w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami.

Toalety znajdujące się w budynku głównym Szkoły (dla uczniów oraz dla personelu Szkoły) nie były przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową, natomiast dwie toalety przeznaczone do korzystania przez osoby niepełnosprawne, znajdujące się w kompleksie pomieszczeń sali gimnastycznej, nie zostały wyposażone w uchwyty ułatwiające korzystanie z urządzeń higienicznosanitarnych⁸⁹.

(akta kontroli, str. 1077-1089)

Dyrektor wyjaśnił, że braki w wyposażeniu toalet wynikają z rozpoczęcia w czerwcu 2021 r. gruntownych prac remontowych w ramach termomodernizacji, w trakcie których zaplanowano zamontowanie w toaletach wymaganych uchwytów.

(akta kontroli, str. 1155)

3. W trakcie pięciu prowadzonych w roku szkolnym 2021/2022 zajęć dydaktyczno-wyrównawczych z języka polskiego, liczba biorących w nich udział uczniów przekroczyła dopuszczalny limit ośmiu uczestników ustalony przepisem § 15 rozporządzenia p.p.p.⁹⁰. Liczba uczniów zapisanych na te zajęcia wskazuje, że w przypadku pełnej frekwencji, w zależności od grupy, mogło brać w nich udział nawet 18 uczniów klas czwartych oraz 18 uczniów klas siódmych.

⁸⁸ Dz. U. z 2022 r. poz. 2240.

⁸⁹ § 86 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2022 r. poz. 1225).

⁹⁰ W dniach: 23 i 30 listopada 2021 r. oraz 22 lutego, 11 i 17 maja 2022 r. zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych z języka polskiego uczestniczyło odpowiednio: 14, 9, 16, 12 i 10 uczniów.

(akta kontroli, str. 922-927)

Dyrektor wyjaśnił, że stwierdzone przekroczenia dopuszczalnego limitu uczniów uczestniczących w zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych były spowodowane prośbami uczniów o pomoc w nadrobieniu bieżących zaległości.

(akta kontroli, str. 1242)

4. W dwóch spośród 15 objętych badaniem przypadków udzielania pomocy p.p. uczniom posiadającym orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, w trakcie roku szkolnego 2022/2023 została sporządzona jedna („wstępna”) WOPFU pomimo wynikającego z § 6 ust. 4 oraz ust. 9 rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym⁹¹ obowiązku sporządzania w roku szkolnym przynajmniej dwóch takich ocen przez zespół nauczycieli i specjalistów prowadzących zajęcia z uczniem.

(akta kontroli, str. 901-904, 1237)

Dyrektor wyjaśnił: „Zespół osób pracujących z uczniem posiadającym orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego najpierw tworzy WOPFU, a dopiero później opracowuje IPET. Każdy z uczniów z orzeczeniem posiada co najmniej dwie WOPFU. W bieżącym roku szkolnym uczniowie posiadają jeden taki dokument, gdyż drugi będzie tworzony na przełomie maja i czerwca”.

(akta kontroli, str. 1243)

Zgodnie z § 6 ust. 4 oraz ust. 9 rozporządzenia w sprawie warunków organizowania kształcenia, zespół nauczycieli i specjalistów prowadzących zajęcia z uczniem opracowuje IPET po dokonaniu wstępnej WOPFU, a następnie co najmniej dwa razy w roku szkolnym, dokonuje tej oceny, uwzględniając ocenę efektywności IPET. Jak wynika z treści przywołanych przepisów, dokumentacja pomocy p.p. udzielanej uczniowi posiadającemu orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego powinna zawierać co najmniej trzy sporządzone w roku szkolnym WOPFU (wstępne, tj. poprzedzające sporządzenie IPET oraz dwa uwzględniające ocenę efektywności IPET).

5. W 13 spośród 15 objętych badaniem przypadków uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, 18 WOPFU (spośród 21 poddanych analizie kontrolnej) nie zostało podpisanych⁹² lub zostało podpisanych jedynie przez wychowawcę ucznia⁹³, co w związku z obowiązkiem sporządzenia tego dokumentu przez wszystkich nauczycieli i specjalistów prowadzących zajęcia z uczniem⁹⁴, należy uznać za nierzetelne.

(akta kontroli, str. 810-811, 812-813, 814-815, 816-817, 819-820, 832-833, 836-837, 847-848, 849-851, 852-853, 854-855, 856-857, 859-860, 861-862, 863-864, 897-898, 899-900, 903-904, 1231-1240)

Dyrektor wyjaśnił, że WOPFU jest opracowywana przez zespół, a wychowawca lub nauczyciel współorganizujący tworzy jej ostateczną wersję potwierdzając to swoim podpisem oraz że „brak podpisów wszystkich nauczycieli pracujących nad przygotowaniem tego dokumentu zostanie skorygowany w dalszej pracy w ramach pomocy p.p.”

(akta kontroli, str. 1243)

6. Wbrew zapisowi § 4 ust. 4 Regulaminu organizacyjnego Szkoły⁹⁵, zgodnie z którym zarządzenia dyrektora Szkoły regulują zasadnicze dla szkoły sprawy

⁹¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1309. Dalej: rozporządzenie w sprawie warunków organizowania kształcenia.

⁹² 6 przypadków.

⁹³ 12 przypadków.

⁹⁴ § 6 ust. 4 i ust. 9 rozporządzenia w sprawie warunków kształcenia.

⁹⁵ Zał. nr 1 do Zarządzenia Dyrektora Nr 62/2017 z 4 grudnia 2017 r.

wymagające trwałego unormowania, obowiązująca w szkole Procedura p.p. nie została przyjęta zarządzeniem dyrektora.

Dokument ten, według wyjaśnień Dyrektora, wszedł w życie po przekazaniu go nauczycielom przez poprzedniego dyrektora Szkoły w 2016 r.⁹⁶

(akta kontroli, str. 297-313)

Dyrektor wyjaśnił, że Procedura p.p., po wprowadzeniu w niej zmian, zostanie przyjęta zarządzeniem dyrektora.

(akta kontroli, str. 1259)

7. Do dnia zakończenia kontroli NIK, Dyrektor nie zaktualizował obowiązującej Procedury p.p. w zakresie uwzględnienia zadań zatrudnionego w roku szkolnym 2022/2023 pedagoga specjalnego, pomimo że zmiana przepisów w tym zakresie nastąpiła od 27 maja 2022 r.⁹⁷ W procedurze tej nie uwzględniono także niektórych dokumentów wykorzystywanych w praktyce w trakcie procesu udzielania uczniom pomocy p.p. (wskazanych w punkcie 3.1 niniejszego wystąpienia).

(akta kontroli, str. 297-313)

Dyrektor wyjaśnił, że na najbliższym posiedzeniu Rady Pedagogicznej zostanie powołany zespół, który dokona aktualizacji Procedury p.p. w koniecznym zakresie.

(akta kontroli, str. 1155, 1156, 1259)

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK wnosi o:

- 1) podjęcie działań w celu zapewnienia wywiązywania się przez nauczycieli udzielających uczniom pomocy p.p. z obowiązku sporządzania „Sprawozdania z realizacji zadań w ramach pomocy p.p.” po każdym półroczu,
- 2) podjęcie działań w celu zapewnienia dostosowania pomieszczeń toalet przeznaczonych dla uczniów z niepełnosprawnością ruchową,
- 3) zapewnienie nieprzekraczania dopuszczalnej liczby uczniów uczestniczących w zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych,
- 4) zapewnienie sporządzania przez specjalistów i nauczycieli przynajmniej dwóch WOPFU w trakcie roku szkolnego oraz ich podpisywania przez wszystkich członków zespołu opracowującego ten dokument,
- 5) zaktualizowanie Procedury p.p. w zakresie zgodności jej zapisów z obowiązującymi przepisami prawa oraz jej uzupełnienie w celu zapewnienia zgodności z realizowanymi działaniami dotyczącymi pomocy p.p.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

---

⁹⁶ Brak daty dziennej.

⁹⁷ Zadania powierzone do realizacji pedagogowi specjalnemu zostały wymienione w zakresie jego obowiązków oraz w Statucie Szkoły.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, 20 lipca 2023 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler:
Maciej Sterczała
główny specjalista k.p.

p.o. Dyrektor:
Karolina Wirszyc-Sitkowska

.....
podpis

.....
podpis